

Aktyorları geyimlə təmin edən sexdən reportaj

Leyla Həmdullayeva: "Aktyorlarımız geyimlərinin üzərində çox əsirlər, onları başqaları ilə paylaşmağı xoşlamırlar"

Teatr canlı sənət növüdür. Mədəni, sivil istirahət növü sayılan bu sənətin özünəməxsus çətinlikləri mövcuddur. 40-45 dəqiqəlik, hətta 20 dəqiqəlik nəzərdə tutulmuş tamaşalara belə, böyük əmək sərf olunur. Məsələn təkcə rejissorla aktyorun birgə işindən ibarət deyil.

Bir tamaşanın ərsəyə gəlməsi üçün ilk növbədə rejissor əsəri necə düşündüyünü rəssama əxz edir. Rəssam obrazların eskizini hazırlayıb, müzakirəyə verir. Obraz tam təsdiqini tapdıqdan sonra parçalar və ona uyğun geyim aksesuarları alınır. Alınan məhsullar eskizlə birlikdə dərzilərə həvalə olunur. Hələ tamaşa zamanı səhnədə qurulan dekorasiyaları siyahıya salmıram. Yəni, teatrda bir tamaşanın ərsəyə gəlməsi üçün bütün proseslər bir-biri ilə sıx şəkildə bağlıdır.

Aktyorların canlandıracağı obrazların geyimləri hazır olduqdan sonra onlar hər bir teatrın xüsusi geyim sexində qorunub saxlanılır. Biz də ana teatr olan Akademik Milli Dram Teatrının geyim sexində qonaq olduq. Geyim sexinə daxil olar-olmaz, müxtəlif rəngli paltarların parıltısı gözümüzü qamaşdırdı. Bir anlıq gənc qız-

ların xəyallarında canlandığı geyim otağını xatırladıq.

17 ilini teatra həsr edən geyim sexinin rəisi Leyla Həmdullayeva bizi qarşılayıb bütün suallarımızı cavablandırdı. Onunla söhbətimiz əsnasında aydın oldu ki, teatrda kostyum sexinin özünəməxsus yeri var. Burada aktyorların müxtəlif tamaşalarda səhnəyə çıxdıqları geyimlər, baş örtükləri, ayaqqabılar və s. s. s. şəkildə saxlanılır. Hər bir geyimin hansı tamaşaya və hansı

aktyora məxsus olduğu geyim nəzarətçiləri tərəfindən qeyd olunur. Tamaşa başlamazdan əvvəl geyimlər komplekt şəkildə yoxlanılır, onlar səlhiyəyə salınıb qrim otağına aparılır. Aktyorlara geyinməkdə kömək etmək lazım gəldikdə isə, kostyumerçilər onlara yardım edirlər. Bəzən tamaşanın ayrı-ayrı səhnələrinə aktyorlar müxtəlif geyimlərdə çıxmalı olurlar. Buna görə də geyim sexinə nəzarət edən kostyumerlər tamaşa vaxtı aktyorun yanında olub ona kömək edirlər. Tamaşa bitdikdən sonra

geyimlər yenidən geri alınıb, səlhiyə ilə öz yerindən asılır.

Leyla Həmdullayevanın başçılıq etdiyi bu sexdə 7 işçi çalışır. Sexdə müxtəlif doblar düzülüb ki, orada işçilərin cavabdeh olduqları aktyor və aktrisalərin geyimləri səlhiyəli şəkildə yerləşdirilib. Leyla xanım deyir ki, 7 işçinin hər birinin cavabdeh olduğu aktyorların geyimlərini özləri onlara məxsus olan rəflərdən asıblar. Aktyora hansısa geyim lazım olursa, onu həmmən çıxarıb təqdim edirlər. Əvvəllər əksər aktyorların geyimlərinə müsahibimiz cavabdeh olsa da, indi onun bu vəzifəsini işçiləri həyata keçirir.

Teatrda 3 sex fəaliyyət göstərir ki, onlar da qruplara bölünüb. Əsas işlək sexdə 500-dən çox kostyum var. Digər sexlərdə isə istifadə olunmayan, yeni repertuardan

çıxarılmış paltarlar saxlanılır. Orada isə 300-400-ə yaxın paltar yerləşdirilib. Ümumi toplayanda, geyim sexlərində 1500-ə yaxın kostyum saxlanılır.

Leyla xanımın sözlərinə görə, əvvəllər repertuarda yer alan Bəxtiyar Vahabzadənin "Özümüzsü kəsən qılınc" tamaşası teatrda ən çox geyimi olan tamaşadır: "O tamaşanın geyimləri çox ağır idi. Biz o tamaşa ilə bir çox qastrollarda iştirak etmişik". 2003-cü ildə

miz deyir ki, geyimlərdə əl gəzdirmək lazımdırsa, bunu özləri edirlər. Amma əgər əlbisədə ciddi çatışmazlıq varsa, bu zaman ədəbi hissə müdirinə məlumat verilir və o, yeni kostyumun hazırlanması üçün sifariş verir. Eləcə də geyimlərdə düymə düşür və yaxud sökülmələr baş verirsə, bunu kostyumerçilər özləri həll edirlər. Ancaq geyimlərdə nəyisə dəyişmək, böyütmək və ya qısaltmaq lazım gəlsə, o zaman onlar dərzi sexinə göndərilir.

Geyim sexinə icarəyə paltar götürmək istəyi ilə gələnlər çox olsa da, onlar öz istəklərinə nail ola bilməyiblər. Belə ki, çoxsaylı müraciətlərə baxmayaraq, heç kime icarəyə paltar verilmir. Çünki hər bir aktyor və aktrisa tamaşada canlandırdıqları obrazların geyimlərinə xüsusi həssaslıqla yanaşır: "Aktyorlarımız geyimlərinin üzərində çox əsirlər. Buradakı paltarları aktyorlar efilərə, çəkilişlərə də geyinirlər. Onlar öz geyimlərini başqaları ilə paylaşmağı xoşlamırlar".

Geyim sexinin rəisinə hansı paltarın daha çox bahalı olmasını sual etdik: "Ən bahalı paltarımız rəhmətlik Mikayıl Mirzənin iştirak etdiyi "Aydın" tamaşası üçün hazırlanmışdı. Orada Mələykə Əsədovanın paltarları çox bahalı idi. M.Əsədovanın hazırda canlandırdığı "Qadın məhəbbəti"ndəki "Kleopatranın paltarları da çox bahalıdır".

Geyim sexində diqqətimizi çəkən digər bir məqam isə tarixi paltarların daha çox daş-qaşlı və bir o qədər ağır olması idi. Onları yerləşdirmək və qorumaq nə qədər çətin olsa da, Leyla xanım bu işin öhdəsindən məhərdə gəlir: "Tarixi tamaşaların geyimləri çox daş-qaşlıdır. Həmin paltarlar xüsusi diqqət tələb edir. Biz hər tamaşada onların qaşlarına, bütün detallara nəzarət edirik. Divar boyu salınan rəflərdə hər işçinin cavabdeh olduğu raf var. Belə ki, kostyumerçi hansı aktyorla işləyirsə, onun ayaqqabılarını, papaqlarını öz şkafinda yerləşdirir".

Bir neçə dəfə istifadə olunduqdan sonra kirlənən geyimlər xüsusi maşın vasitəsi ilə yuyulur. Amma bütün paltarlar maşında yuyulmur. Daş-qaşlı və incə parçadan olan paltarlar kimyevi təmizləmə sexinə göndərilir.

Müsahibimiz deyir ki, repertuardan çıxarılan paltarlar başqa sexə yığılır: "O sexə "İstifadə olunmayan paltarlar" adı vermişik. Ancaq aktyorlara hansısa paltar lazım olanda, onu restavratsiya edib, yenidən istifadəyə qaytarırıq. Teatrda kiçik bir anbar fəaliyyət göstərir ki, orada 60-cı illərdən qalma paltarlar saxlanılır".

Qeyd edək ki, hazırda teatrın repertuarında 25-ə yaxın tamaşa var ki, o tamaşaların geyimləri əsas sexdə qorunub, saxlanılır.

Xəyalə Rəis

Azərpaşa Nemətovla "Hamlet" tamaşası ilə qastrol səfərini xatırlayan müsahibimiz deyir ki, sözügedən tamaşada kütləvi səhnələrlə birlikdə 30 aktyor iştirak edir. Bu səhnə əsəri də ən çox kostyumu olan tamaşalardandır.

Ən az geyimi olan tamaşa isə xalq artisti Nurəddin Mehdixanlının oynadığı "Kreppin son məktubu"dur. Tamaşa mono janrında olduğu üçün çox da geyim tələb etməyib.

Tamaşa zamanı zədə görmüş paltarlara gəlincə isə, müsahibi-

